

[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Προσφυγή Στη Δικαιοσύνη](#) > [Νομική Συνδρομή](#) > Portugal

Νομική συνδρομή

Περιεχόμενο που παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

 Πορτογαλία

1 Ποια έξοδα συνεπάγονται οι νομικές διαδικασίες και ποιος πρέπει να τα επωμισθεί κανονικά;

Σύμφωνα με το άρθρο 529 του πορτογαλικού [Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας](#), τα δικαστικά έξοδα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- i. το δικαστικό τέλος
- ii. τα έξοδα
- iii. τις δαπάνες των διαδίκων.

Συγκεκριμένα:

i. το δικαστικό τέλος καταβάλλεται από τους διαδίκους ως προϋπόθεση για ώστε να προχωρήσει η οικεία διαδικασία. Καθορίζεται ανάλογα με την αξία του αντικειμένου της υπόθεσης ή την πολυπλοκότητά της σύμφωνα με τον [κανονισμό για τα διαδικαστικά έξοδα](#) και τους πίνακες που επισυνάπτονται σ' αυτόν. Το άρθρο 5 του κανονισμού για τα διαδικαστικά έξοδα προβλέπει ότι το δικαστικό τέλος εκφράζεται σε λογιστικές μονάδες (CU). Η αξία της μίας λογιστικής μονάδας θα παραμείνει αμετάβλητη στα 102,00 ευρώ για το 2023. Η τιμή αυτή μπορεί να μεταβάλλεται από έτος σε έτος.

ii. Τα δικαστικά έξοδα είναι αυτά που συνδέονται από τη διεξαγωγή της διαδικασίας (π.χ. πληρωμή της πραγματογνωμοσύνης, υπηρεσίες διερμηνείας) που ζητούνται από τους διαδίκους ή που διατάσσονται από το δικαστήριο — βλ. άρθρο 16 του κανονισμού για τα διαδικαστικά έξοδα.

iii. Οι δαπάνες των διαδίκων περιλαμβάνουν τις δαπάνες στις οποίες έχει προβεί ο κάθε διάδικος στο πλαίσιο της διαδικασίας και για τις οποίες έχει το δικαίωμα να αποζημιωθεί σε περίπτωση ήττας του αντιδίκου, σύμφωνα με το άρθρο 26 του κανονισμού για τα διαδικαστικά έξοδα (για παράδειγμα, δαπάνες για αμοιβές αντιπροσώπου ή δαπάνες δικαστικού επιμελητή).

2 Τι είναι ακριβώς το ευεργέτημα της πενίας;

Η πρόσβαση στη δικαιοσύνη και στα δικαστήρια προβλέπεται από τον [νόμο αριθ. 34/2004 της 29ης Ιουλίου](#).

Σύμφωνα με το άρθρο 6 του νόμου αριθ. 34/2004, η δικαστική προστασία περιλαμβάνει δύο στοιχεία:

- i. νομικές συμβουλές
- ii. νομική συνδρομή

Συγκεκριμένα:

i. Σύμφωνα με τα άρθρα 14 και 15 του νόμου αριθ. 34/2004, η παροχή νομικών συμβουλών συνίσταται σε τεχνική αποσαφήνιση του εφαρμοστέου δικαίου σε συγκεκριμένες ερωτήσεις ή υποθέσεις και μπορεί να παρέχεται από δικηγόρους.

ii. Το άρθρο 16 του νόμου αριθ. 34/2004 προβλέπει ότι η νομική συνδρομή περιλαμβάνει τα εξής:

- απαλλαγή από το δικαστικό τέλος και από τα λοιπά έξοδα που σχετίζονται με τη διαδικασία·
- διορισμό και καταβολή αμοιβών και άλλων εξόδων (όπως μετακίνηση) στον συνήγορο [π.χ. δικηγόρο ή νομικό αντιπρόσωπο (solicitador)]·
- καταβολή αμοιβής συνηγόρου που ορίζεται από το δικαστήριο (π.χ. δικηγόρου στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας)·
- σταδιακή πληρωμή δικαστικού τέλους και άλλων συναφών εξόδων της διαδικασίας
- διορισμό και σταδιακή καταβολή αμοιβών/εξόδων συνηγόρου·
- σταδιακή καταβολή αμοιβών/εξόδων του συνηγόρου που διορίζεται από το δικαστήριο·
- διορισμό δικαστικού επιμελητή και καταβολή της αμοιβής του (για παράδειγμα, για να προβεί στην επίδοση, για τις διαδικασίες κατάσχεσης και τις λοιπές διαδικασίες που συνδέονται με την εκτέλεση).

3 Ποιες είναι οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Το άρθρο 7 του νόμου αριθ. 34/2004 προβλέπει ότι οι ακόλουθες κατηγορίες προσώπων δικαιούνται δικαστική συνδρομή, εφόσον αποδεικνύουν ότι δεν διαθέτουν επαρκείς πόρους:

- πρόσωπα πορτογαλικής ιθαγένειας
- πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- αλλοδαποί και ανιθαγενείς οι οποίοι διαθέτουν έγκυρη άδεια διαμονής σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Αλλοδαποί χωρίς έγκυρη άδεια διαμονής σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στον βαθμό που η νομική συνδρομή χορηγείται στα πρόσωπα πορτογαλικής ιθαγένειας βάσει του δικαίου του οικείου κράτους
- Τα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα έχουν μόνο το δικαίωμα νομικής προστασίας υπό τη μορφή της νομικής συνδρομής

Σημείωση: Τα νομικά πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητα κερδοσκοπικού χαρακτήρα και οι μονοπρόσωπες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (estabelecimentos individuais de responsabilidade limitada) δεν δικαιούνται νομική προστασία.

4 Το ευεργέτημα της πενίας χορηγείται για όλα τα είδη διαδικασιών;

Από το άρθρο 17 του νόμου αριθ. 34/2004 και το άρθρο 7 της [υπουργικής απόφασης αριθ. 46/2015, της 23ης Φεβρουαρίου](#), προκύπτει ότι η νομική συνδρομή παρέχεται:

- σε όλα τα δικαστήρια, ανεξαρτήτως της μορφής της διαδικασίας:
- στα ειρηνοδικεία·
- στα συστήματα εναλλακτικής επίλυσης διαφορών, όπως η δημόσια διαμεσολάβηση (για παράδειγμα σε οικογενειακές υποθέσεις ή σε εργατικές διαφορές)·
- σε διαδικασίες ενώπιον δημόσιων μητρώων·
- σε απογραφές που διενεργούνται ενώπιον των συμβολαιογράφων·
- σε διαδικασίες που αφορούν πλημμελήματα.

Χρήσιμοι σύνδεσμοι:

[Σύστημα δημόσιας διαμεσολάβησης σε οικογενειακές υποθέσεις](#)

[Σύστημα δημόσιας διαμεσολάβησης σε εργατικές διαφορές](#)

5 Υπάρχουν ειδικές διαδικασίες σε περιπτώσεις ανάγκης;

Σε περιπτώσεις ανάγκης, εφόσον δεν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση σχετικά με την αίτηση παροχής νομικής συνδρομής κατά τον χρόνο καταβολής του δικαστικού τέλους και λοιπών εξόδων της δίκης, ο αιτών υποβάλλει

το έγγραφο στο οποίο αναφέρεται ότι υπέβαλε αίτηση για τη χορήγηση νομικής συνδρομής και ότι θα ενεργήσει ως εξής (βλ. άρθρο 29 παράγραφος 5 του νόμου αριθ. 34/2004):

1. Σε περίπτωση που δεν έχει ακόμα εκδοθεί η απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας κοινωνικής ασφάλισης, η προθεσμία πληρωμής αναστέλλεται έως ότου κοινοποιηθεί στον αιτούντα η εν λόγω απόφαση.
2. Σε περίπτωση που έχει ήδη ληφθεί απόφαση από την υπηρεσία κοινωνικής ασφάλισης, η καταβολή της πρώτης δόσης πρέπει να διενεργηθεί εντός 10 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης της στον αιτούντα, με την επιφύλαξη μεταγενέστερης επιστροφής των καταβληθέντων ποσών σε περίπτωση τυχόν βάσιμης προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης.
3. Σε περίπτωση αρνητικής απόφασης της υπηρεσίας κοινωνικής ασφάλισης, η καταβολή πρέπει να διενεργηθεί εντός 10 ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης στον αιτούντα, με την επιφύλαξη μεταγενέστερης επιστροφής των καταβληθέντων ποσών σε περίπτωση τυχόν βάσιμης προσφυγής κατά της εν λόγω απόφασης.

Μετά από 30 ημέρες χωρίς να έχει εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης παροχής νομικής προστασίας (παροχής νομικών συμβουλών ή νομικής συνδρομής), θεωρείται ότι η αίτηση έχει γίνει σιωπηρά δεκτή και ο ενδιαφερόμενος μπορεί να επικαλεστεί, ενώπιον του δικαστηρίου ή του δικηγορικού συλλόγου, τη σιωπηρή έκδοση της απόφασης, ανάλογα με τη μορφή της αιτηθείσας νομικής προστασίας — βλ. άρθρο 25 του νόμου αριθ. 34/2004.

6 Πώς μπορώ να λάβω το έντυπο της αίτησης για χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Τα έντυπα για την αίτηση παροχής νομικής προστασίας με τη μορφή νομικών συμβουλών ή οποιαδήποτε άλλη μορφή νομικής συνδρομής, συμπεριλαμβανομένου του εντύπου αίτησης παροχής νομικής συνδρομής σε άλλο κράτος μέλος, μπορούν να μεταφορτωθούν από την ιστοσελίδα για την κοινωνική ασφάλιση σ' αυτόν τον [σύνδεσμο](#).

7 Ποια έγγραφα πρέπει να υποβληθούν μαζί με το έντυπο της αίτησης για χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Ο κατάλογος των εγγράφων που πρέπει να επισυνάπτονται στην αίτηση περιλαμβάνεται στον «Πρακτικό οδηγό για τη νομική προστασία» του πορτογαλικού ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων (Instituto da Segurança Social, I.P.), ο οποίος δημοσιεύθηκε στον δικτυακό τόπο της υπηρεσίας κοινωνικής ασφάλισης στη σελίδα «Πρακτικοί οδηγοί» (Guias Práticos), που είναι προσβάσιμος από οποιονδήποτε από τους ακόλουθους συνδέσμους:

[Ιστότοπος για την κοινωνική ασφάλιση](#)

[Πρακτικός οδηγός](#)

8 Πού πρέπει να υποβάλω την αίτηση για χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Η αίτηση και τα σχετικά έγγραφα μπορούν να υποβληθούν αυτοπροσώπως ή να αποσταλούν μέσω ταχυδρομείου, φαξ ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σε οποιοδήποτε γραφείο εξυπηρέτησης του κοινού του ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων.

Ο κατάλογος των περιφερειακών κέντρων κοινωνικής ασφάλισης, οι διευθύνσεις τους, οι αριθμοί φαξ και η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είναι διαθέσιμα σ' αυτόν τον [σύνδεσμο](#)

9 Πώς μπορώ να μάθω αν δικαιούμαι ευεργέτημα της πενίας;

Στην απόφαση χορήγησης νομικής συνδρομής πρέπει να προσδιορίζονται οι προϋποθέσεις για τη χορήγησή της και η απόφαση εμπίπτει στην αρμοδιότητα του διευθυντή της υπηρεσίας κοινωνικής ασφάλισης του τόπου κατοικίας ή της έδρας του αιτούντος ή του διευθυντή της υπηρεσίας κοινωνικής ασφάλισης όπου έχει υποβληθεί η αίτηση, σε περίπτωση που ο αιτών δεν διαθέτει κατοικία στην Πορτογαλία — βλ. άρθρα 20 και 29

του νόμου αριθ. 34/2004.

Σύμφωνα με το άρθρο 26 του νόμου αριθ. 34/2004, η απόφαση για την παροχή νομικής συνδρομής πρέπει να κοινοποιηθεί στον αιτούντα, κατά κανόνα στη διεύθυνση αλληλογραφίας που έχει υποδείξει ο ίδιος.

10 Τι πρέπει να κάνω αν δικαιούμαι ευεργέτημα της πενίας;

Σε περίπτωση διορισμού συνηγόρου, γνωστοποιείται στον αιτούντα η διεύθυνση του γραφείου του εν λόγω συνηγόρου, στον οποίο ο αιτών έχει υποχρέωση να παράσχει τη συνδρομή του υπό ποινή ανάκλησης της νομικής συνδρομής.

Για να λάβει νομική συνδρομή με τη μορφή ολικής ή μερικής πληρωμής του δικαστικού τέλους και των δικαστικών εξόδων, ο αιτών πρέπει να υποβάλλει το έγγραφο που βεβαιώνει την παροχή της νομικής συνδρομής εντός της προθεσμίας για την καταβολή του δικαστικού τέλους.

11 Ποιος επιλέγει τον/τη δικηγόρο μου αν δικαιούμαι ευεργέτημα της πενίας;

Ο διορισμός δικηγόρου γίνεται από τον δικηγορικό σύλλογο, ο οποίος τον γνωστοποιεί στον αιτούντα σύμφωνα με τα άρθρα 30 και 31 του νόμου αριθ. 34/2004.

12 Το ευεργέτημα της πενίας καλύπτει όλα τα έξοδα των διαδικασιών;

Η νομική συνδρομή καλύπτει τα έξοδα που προβλέπονται στο άρθρο 16 του νόμου αριθ. 34/2004:

- δικαστικό τέλος και λοιπά έξοδα που σχετίζονται με τη διαδικασία·
- καταβολή της αμοιβής του συνηγόρου·
- καταβολή της αμοιβής του συνηγόρου που έχει διοριστεί από το δικαστήριο·
- σταδιακή πληρωμή δικαστικού τέλους και άλλων συναφών εξόδων της διαδικασίας·
- σταδιακή καταβολή της αμοιβής του συνηγόρου·
- σταδιακή καταβολή της αμοιβής του συνηγόρου που έχει διοριστεί από το δικαστήριο·
- αμοιβή του δικαστικού επιμελητή·
- καταβολή των εξόδων που προκύπτουν από τον διασυνοριακό χαρακτήρα της υπόθεσης, στην περίπτωση αιτούντος που κατοικεί σε άλλο κράτος μέλος.

13 Ποιος επωμίζεται τα λοιπά έξοδα, αν δικαιούμαι μερική χορήγηση ευεργετήματος της πενίας;

Από το άρθρο 29 παράγραφοι 4 και 5 του νόμου αριθ. 34/2004 προκύπτει ότι τα υπόλοιπα έξοδα βαρύνουν τον αιτούντα, με την επιφύλαξη της δυνατότητας να αποζημιωθεί για τις δαπάνες διαδίκου σύμφωνα με το άρθρο 26 του κανονισμού για τα διαδικαστικά έξοδα.

14 Το ευεργέτημα της πενίας καλύπτει και τα ένδικα μέσα;

Ναι, η νομική συνδρομή παρέχεται για τους σκοπούς άσκησης ένδικου μέσου, καλύπτει όλες τις διαδικασίες που ακολουθούν τη διαδικασία για την οποία εγκρίθηκε η παροχή του, καθώς και για την κύρια δίκη όταν αυτό παρέχεται για συνεκδικαζόμενη υπόθεση. Η νομική συνδρομή παρέχεται επίσης και για εκτελέσεις που βασίζονται σε απόφαση που εκδόθηκε σε υπόθεση για την οποία αυτό παρασχέθηκε — βλ. άρθρο 18 του νόμου αριθ. 34/2004.

15 Μπορεί το ευεργέτημα της πενίας να ανακληθεί πριν από την ολοκλήρωση των διαδικασιών (ή ακόμη και να αρθεί μετά την περάτωση των διαδικασιών);

Ναι, είναι δυνατόν να ανακληθεί το σύνολο ή μέρος της νομικής συνδρομής πριν από το πέρας της διαδικασίας,

στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 10 του νόμου αριθ. 34/2004. Ειδικότερα, εάν ο αιτών ή το νοικοκυριό του αποκτήσουν επαρκείς πόρους. Σ' αυτήν την περίπτωση, ο αιτών οφείλει να δηλώσει ότι έχει τη δυνατότητα να παραιτηθεί, εν όλω ή εν μέρει, από την παροχή νομικής προστασίας, ειδάλλως μπορεί να του επιβληθούν κυρώσεις.

16 Μπορώ να προσβάλω την άρνηση χορήγησης ευεργετήματος της πενίας;

Εάν οι υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης αποφασίσουν να απορρίψουν την αίτηση, εν όλω ή εν μέρει, πρέπει να ενημερώσουν εγγράφως τον αιτούντα και να του δώσουν προθεσμία 10 ημερών για να απαντήσει. Ο αιτών μπορεί να αποστείλει τα έγγραφα που λείπουν ή να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία προς επίρρωση των ισχυρισμών του. Εάν ο αιτών δεν απαντήσει εντός 10 εργάσιμων ημερών, η απόφαση καθίσταται οριστική και δεν του αποστέλλεται νέο έγγραφο — βλ. άρθρο 37 του νόμου αριθ. 34/2004, το οποίο παραπέμπει στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Ο αιτών δικαιούται να προσφύγει στο δικαστήριο για να προσβάλει την απόφαση των υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλισης. Στην περίπτωση αυτή οφείλει να καταθέσει, εντός 15 ημερών, ενώπιον της υπηρεσίας κοινωνικής ασφάλισης που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. Η υπηρεσία κοινωνικής ασφάλισης μπορεί να ανακαλέσει την απόφαση. Αν δεν το πράξει, πρέπει να αναπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο — βλ. άρθρα 26 έως 28 του νόμου αριθ. 34/2004.

17 Η αίτηση χορήγησης ευεργετήματος της πενίας έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της προθεσμίας παραγραφής;

Ναι, η αίτηση παροχής νομικής συνδρομής μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της προθεσμίας παραγραφής;

Όταν υποβάλλεται αίτηση νομικής συνδρομής για τον διορισμό δικηγόρου, και επισυνάπτεται στον φάκελο το σχετικό έγγραφο που αποδεικνύει την εν λόγω αίτηση, η τρέχουσα παραγραφή διακόπτεται πέντε ημέρες μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης νομικής προστασίας (άρθρο 33 παράγραφος 4 του νόμου 34/2004 της 29ης Ιουλίου και άρθρο 323 παράγραφοι 1 και 2 του αστικού κώδικα).

Μπορείτε να συμβουλευτείτε σχετική δημοσιευμένη νομολογία εδώ:

- Εφετείο Λισαβόνας

- [Υπόθεση 439/11.5TTLRS.L1-4](#)
- [Υπόθεση 7637/17.7T8LSB.L1-2](#)

- Ανώτατο Δικαστήριο

- [Υπόθεση 31/14.3TTCBR.C3.S1](#)

Σημείωση:

Οι πληροφορίες στο παρόν δελτίο δεν δεσμεύουν το σημείο επικοινωνίας του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές και εμπορικές υποθέσεις, ούτε τα δικαστήρια ή άλλες οντότητες και αρχές. Δεν υποκαθιστούν το ισχύον κείμενο του νόμου. Οι εν λόγω πληροφορίες υπόκεινται σε τακτική επικαιροποίηση και σε εξελισσόμενη ερμηνεία τους από τη νομολογία.

Τελευταία επικαιροποίηση: 09/07/2024

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα